

EĞİTİM FAKÜLTELERİNDEKİ YENİDEN YAPILANMANIN COĞRAFYA EĞİTİMİNE ETKİLERİ

*Lütfi ÖZAV**

GİRİŞ

Bilindiği gibi Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında, öğretmen yetiştiren programlarda köklü değişikliklere gidilmiştir. 1998-1999 öğretim yılından itibaren de yeni yapılanmaya uygun olarak öğrenci alınmaya başlanmıştır. Yeni düzenleme ile, Fen-Edebiyat ve Eğitim fakültelerinin birbirleri ile koordineli bir şekilde çalışmaları öngörülmüş ve Eğitim bilimleri ile ilgili derslerin Eğitim fakültelerinde, branş derslerinin ise Fen-Edebiyat fakültelerinde verilmesi kararlaştırılmıştır.

Yeni düzenleme yapılırken, sekiz yıllık zorunlu ilköğretime geçilmesiyle birlikte ortaya çıkan öğretmen ihtiyacı da dikkate alınmıştır. Bu amaçla, bazı öğretmenlik branşlarına yan alanlar konulmuştur. Örneğin, Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler yan alan olarak Türkçe derslerini de okumaktadırlar. Böylece ihtiyaç halinde, söz konusu öğretmenlerin Türkçe derslerini de okutmaları mümkün olacaktır. Diğer yandan, bazı branş öğretmenliklerinin öğrenim süresi beş yıla çıkartılarak, daha nitelikli öğretmen yetiştirmek için önemli bir adım atılmıştır.

Eğitim fakültelerindeki yeni düzenlemelerle birlikte, üniversitemizde Coğrafya eğitimi programlarında önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Dolayısıyla araştırmamızın temel amacını, söz konusu değişikliklerin ele alınması ve sonuçlarının irdelenmesi oluşturmaktadır. Yeni düzenleme ile birlikte, bazı Eğitim fakültelerinin Coğrafya öğretmenliği programları kapatılmış, buna karşılık Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Sınıf öğretmenliği programlarında kontenjan artırımına gidilmiştir. Ayrıca, söz konusu öğretmenlik programlarındaki Coğrafya derslerinin sayısı ve içeriklerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu nedenle, değişiklik gerçekleştirilen öğretmenlik programlarını ayrı ayrı ele alarak, incelemeyi uygun bulduk.

* Doç.Dr., AKÜ, Uşak Eğitim Fakültesi

1.Coğrafya Öğretmenliği Programı

Yeniden yapılanmayla birlikte, Coğrafya öğretmenliği programında düzenlemeye gidilmiş ve Marmara, Gazi, Atatürk, Dokuz Eylül, Selçuk ve Onsekiz Mart üniversitelerinin Eğitim fakülteleri dışında kalan Coğrafya öğretmenliği programları kapatılmıştır. Diğer bir ifade ile, 1997-1998 öğretim yılında öğrenci alınan 8 Eğitim fakültesindeki Coğrafya öğretmenliği programına, 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğrenci alımı durdurulmuştur. Söz konusu programların toplam kontenjanı ise, 635 öğrenciyi bulmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. 1998-1999 Öğretim Yılından İtibaren Öğrenci Alınmayan Coğrafya Öğretmenliği Programları ve Öğrenci Kontenjanları.

Üniversitenin Adı	Fakültenin Adı	1997 Yılı Kontenjanı
Afyon Kocatepe	Uşak Eğitim	30
Atatürk	Kâzım Karabekir Eğitim	45 (İ.Ö.)*
Balıkesir	Necatibey Eğitim	40
Balıkesir	Necatibey Eğitim	35 (İ.Ö.)*
Dicle	Eğitim	50
Gazi	Gazi Eğitim	25 (İ.Ö.)*
Gazi	Kırşehir Eğitim	30
Karadeniz Teknik	Fatih Eğitim	60
Karadeniz Teknik	Fatih Eğitim	50 (İ.Ö.)*
Niğde	Eğitim	40
Niğde	Eğitim	40 (İ.Ö.)*
Ondokuz Mayıs	Eğitim	50
Ondokuz Mayıs	Eğitim	50 (İ.Ö.)*
Selçuk	Eğitim	50 (İ.Ö.)*
Süleyman Demirel	Burdur Eğitim	40
TOPLAM	-----	635

Kaynak: 1997 Ö.S.Y.S. İkinci Basamak Kılavuzu.

1998-1999 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmaya devam edilen Coğrafya programları ise, 6 üniversitede kalmıştır. Bu programların sadece birinci öğretimlerine öğrenci alınmaktadır. Söz konusu programların toplam kontenjanı ise, 230 öğrenci kadardır (Tablo 2).

*İkinci Öğretim

Tablo 2. Öğrenci Alınmaya Devam Edilen Coğrafya Öğretmenliği Programları ve Öğrenci Kontenjanları.

Üniversitenin Adı	Fakültenin Adı	1998 Yılı Kontenjanı	1999 Yılı Kontenjanı
Atatürk	Kâzım Karabekir Eğitim	40	50
Onsekiz Mart	Eğitim	30	30
Dokuz Eylül	Buca Eğitim	30	30
Gazi	Gazi Eğitim	50	40
Marmara	Atatürk Eğitim	40	40
Selçuk	Eğitim	40	40
TOPLAM	-----	230	230

Kaynak: 1998 ve 1999 Ö.S.Y.S. İkinci Basamak Kılavuzları.

Yapılan bu düzenlemeler birçok yönden yararlı olmuştur. Gerçekten de, son yıllarda çok sayıda Coğrafya öğretmenliği programı açıldığından, mezun olan öğrencilerin önemli bir kısmı kendi branşlarında iş bulamıyorlardı. Bu nedenle Sınıf öğretmeni olarak atanmak zorunda kalıyorlardı. Bununla birlikte, gelecek yıllarda kontenjanlar belirlenirken, Coğrafya öğretmeni ihtiyacının dikkate alınması yararlı olacaktır. Aksi takdirde, önümüzdeki yıllarda Coğrafya öğretmeni bulmada önemli sıkıntılar yaşanabilir¹.

Coğrafya öğretmenliği programlarında, bütün üniversitelerde ortak bir müfredatın uygulanmaya başlanmış olması, oldukça olumlu bir gelişmedir. Böylece, değişik üniversitelerin benzer programlarında farklı derslerin okutulması sorunu, çözümlenmiş olmaktadır. Dolayısıyla yeni yapılanma ile birlikte, ortaöğretim müfredatına uygun daha nitelikli Coğrafya öğretmenlerinin yetiştirilmesi mümkün olacaktır.

Diğer bir gelişme ise branş derslerinin Fen-Edebiyat, Eğitim bilimleri ile ilgili derslerin ise Eğitim fakültelerinde verilecek olmasıdır. Bunun sonucu olarak, Eğitim fakültelerindeki branş öğretim elemanları, Fen-Edebiyat fakültelerine geçmeye başlamışlardır. Dolayısıyla, önümüzdeki yıllarda Fen-Edebiyat fakültelerindeki Coğrafya bölümü sayısının hızla artması kaçınılmaz olacaktır. 1999-2000 öğretim yılında öğrenci alan Coğrafya bölümü

¹ Ramazan Özey, *Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi*, Öz Eğitim Yay. No:33, İstanbul 1998, s.246.

sayısı, 10'u buluyordu. Aynı öğretim yılında, söz konusu bölümlerin toplam kontenjanı ise 410 öğrenci kadardı (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrenci Alınan Coğrafya Bölümü Programları ve Öğrenci Kontenjanları.

Üniversitenin Adı	Fakültenin Adı	1998 Yılı Kontenjanı	1999 Yılı Kontenjanı
Afyon Kocatepe	Fen-Edebiyat	30	40
Ankara	D.T.C.F.	40	40
Atatürk	Fen-Edebiyat	30	30
Onsekiz Mart	Fen-Edebiyat	30	30
Ege	Edebiyat	30	30
Fatih	Fen-Edebiyat	50	30
Fırat	Fen-Edebiyat	40	40
İstanbul	Edebiyat	100	100
İstanbul	Edebiyat	100 (İ.Ö.)	-
Sütçü İmam	Fen-Edebiyat	30	35
Yüzüncü Yıl	Fen Edebiyat	30	35
TOPLAM	-----	510	410

Kaynak: 1998 ve 1999 Ö.S.Y.S. İkinci Basamak Kılavuzları.

Fen-Edebiyat fakülteleri ile Eğitim fakültelerinin farklı şehirlerde bulunduğu üniversitelerimizde ise bu sorun henüz çözümlenememiştir. Söz konusu Eğitim fakültelerinde daha çok, ilköğretim okullarına öğretmen yetiştiren bölümlere öğrenci alınmaktadır. Bu Eğitim fakültelerinin en önemli sorunu ise, branş öğretim elemanlarını kaybetme meselesi ile karşı karşıya kalmış olmalarıdır.

Branş öğretmenliğinin eğitim süresinin 5 yıla çıkartılması oldukça yararlı bir gelişmedir. Buna göre öğrenciler, 3.5 yıl Fen-Edebiyat fakültelerinde branş derslerini okuduktan sonra 1.5 yıl Eğitim fakültelerinde eğitimle ilgili dersleri alacaklardır. Tezsiz yüksek lisans programlarına kabul edilecek orta öğretim alan öğretmeni adaylarının zihin, kişilik, genel kültür ölçümlü bir sınavdan geçirilecek olması², nitelikli öğretmen yetiştirilmesini teşvik edecektir. Diğer yandan branş öğretmenlerinin eğitim süresinin uzaması, kuşkusuz öğretmenlerin niteliğini yükseltecektir. Ancak öğretmen ücretlerinin henüz istenilen düzeyde olmaması, öğretmenlik mesleği için hâlâ en önemli çıkmazı oluşturmaktadır.

² Mustafa Yılman, *Türkiye'de Öğretmen Eğitiminin Temelleri*, Star Ofset Matbaacılık, İzmir 1999, s.223.

2. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı

Sosyal Bilgiler öğretmenliği programı, yeniden yapılanma sonucu en fazla kontenjan artışı gerçekleşen öğretmenlik branşlarının başında gelmektedir. Gerçekten de, 1997-1998 öğretim yılında sadece Celal Bayar, Gazi ve Selçuk üniversitelerinin Sosyal Bilgiler öğretmenliği programlarına öğrenci alınırken, 1998-1999 öğretim yılında ise öğrenci alınan Eğitim fakültesi sayısı 29'a ulaşmıştır. Aynı şekilde, kontenjanlarda da önemli artışlar olmuştur. Nitekim, 1997-1998 öğretim yılında üniversitelerimizdeki toplam Sosyal Bilgiler öğretmenliği kontenjanı 190 öğrenci iken, bu sayı 1998-1999 öğretim yılında 2950 öğrenciye çıkmıştır (Tablo 4). Başka bir ifadeyle kontenjan, 15 kat artış göstermiştir. Kuşkusuz bu hızlı artış, sekiz yıllık zorunlu eğitime geçilmesiyle birlikte, ortaya çıkacak öğretmen ihtiyacı dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

İlköğretim II. kademeye öğretmen yetiştirecek olan Sosyal Bilgiler öğretmenliği programlarına, ayrıca yan alan olarak Türkçe dersleri de konmuştur. Böylece Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ana branşları yanında, Türkçe branşında da yetişmeleri mümkün olacaktır. Dolayısıyla ihtiyaç duyulduğunda, bir öğretmen yan branş derslerini de öğretebilecektir³. Bu şekilde, kırsal kesimlerdeki ilköğretim kurumlarının II. kademesindeki öğretmen açığı büyük ölçüde karşılanmış olacaktır.

Bununla birlikte, gelecek yıllarda gerek Sosyal Bilgiler gerekse de Türkçe öğretmenliği kontenjanları belirlenirken, öğretmen ihtiyacının dikkate alınması yararlı olacaktır. Çünkü, her iki branşta da kontenjanlar çok fazla arttığından, mezun olacak öğretmen adaylarının işe yerleştirilmesinde zorluklar yaşanabilir. Her ne kadar, ilköğretimde sekiz yıllık zorunlu eğitime geçilmesi ile birlikte, ilköğretim II. kademesindeki Millî Coğrafya ve Millî Tarih dersleri kaldırılarak yerine Sosyal Bilgiler dersinin konulması, bu branştaki öğretmen ihtiyacını arttırmış ise de, yine de kontenjanların belli bir plâna göre belirlenmesinde büyük yararlar vardır.

³ Y.Ö.K.B., *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*, Ankara 1998, s.8.

Tablo 4. Öğrenci Alınan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programları ve Öğrenci Kontenjanları.

Üniversitenin Adı	Fakültenin Adı	1997 Yılı Kontenjanı	1998 Yılı Kontenjanı	1999 Yılı Kontenjanı
Abant İ. Baysal	Eğitim	-	30	40
Abant İ. Baysal	Eğitim	-	-	30 (İ.Ö.)
Afyon Kocatepe	Uşak Eğitim	-	60	60
Afyon Kocatepe	Uşak Eğitim	-	60 (İ.Ö.)	60 (İ.Ö.)
Anadolu	Eğitim	-	30	30
Atatürk	K. Karabekir Eğitim	-	100	90
Atatürk	K. Karabekir Eğitim	-	100 (İ.Ö.)	90 (İ.Ö.)
Atatürk	Ağrı Eğitim	-	50	50
Atatürk	Erzincan Eğitim	-	50	60
Balıkesir	Necatibey	-	100	100
Balıkesir	Necatibey	-	100 (İ.Ö.)	100 (İ.Ö.)
Celâl Bayar	Eğitim	40	50	50
Celâl Bayar	Eğitim	-	50 (İ.Ö.)	50 (İ.Ö.)
Cumhuriyet	Eğitim	-	30	40
Onsekiz Mart	Eğitim	-	70	70
Çukurova	Eğitim	-	30	30
Dicle	Eğitim	-	100	75
Dokuz Eylül	Buca Eğitim	-	70	70
Gazi	Gazi Eğitim	-	100	75
Gazi	Gazi Eğitim	-	100 (İ.Ö.)	75 (İ.Ö.)
Gazi	Kastamonu Eğitim	50	100	100
Gazi	Kırşehir Eğitim	-	100	100
İnönü	Eğitim	-	80	80
İnönü	Eğitim	-	-	50 (İ.Ö.)
İstanbul	H. Ali Yücel Eğitim	-	-	25
Karadeniz Tek.	Fatih Eğitim	-	100	100
Karadeniz Tek.	Fatih Eğitim	-	100 (İ.Ö.)	100 (İ.Ö.)
Karadeniz Tek.	Giresun Eğitim	-	50	50
Marmara	Atatürk Eğitim	-	100	100
Niğde	Eğitim	-	80	80
Niğde	Eğitim	-	80 (İ.Ö.)	80 (İ.Ö.)
Ondokuz Mayıs	Eğitim	-	100	75
Ondokuz Mayıs	Eğitim	-	100 (İ.Ö.)	75 (İ.Ö.)
Ondokuz Mayıs	Amasya Eğitim	-	50	40
Ondokuz Mayıs	Amasya Eğitim	-	50 (İ.Ö.)	40 (İ.Ö.)
Pamukkale	Eğitim	-	50	50
Sakarya	Eğitim	-	40	40
Sakarya	Eğitim	-	40 (İ.Ö.)	40 (İ.Ö.)
Selçuk	Eğitim	50	100	70
Selçuk	Eğitim	50 (İ.Ö.)	100 (İ.Ö.)	70 (İ.Ö.)
S. Demirel	Burdur Eğitim	-	100	120
S. Demirel	Burdur Eğitim	-	100 (İ.Ö.)	120 (İ.Ö.)
Yüzüncü Yıl	Eğitim	-	50	50
Toplam	-----	190	2950	2900

Kaynak: 1997, 1998 ve 1999 Ö.S.Y.S. İkinci Basamak Kılavuzları.

Branş derslerinin öğretilmesinde farklı eğitim tekniklerinin uygulanması konusu, yeni yapılanma ile birlikte daha fazla önem kazanmıştır. Bu amaçla hazırlanan yayınlar⁴, sistemin yerleşmesine yardımcı olmaktadır. Gerçekten de, eğitimle sosyal değişme arasındaki paralelliği sağlayabilmek için, eğitim sistemlerinde ve eğitim programlarında kapsamlı değişiklikler yapmak gerekmektedir⁵. Branş derslerinin eğitimi konusunda yurt dışında lisansüstü eğitimlerini yapmakta olan öğretim elemanlarının Eğitim fakültelerine dönmeleri ile birlikte, bu konudaki zorluklar da büyük ölçüde aşılmış olacaktır.

Sosyal Bilgiler öğretmenliği müfredat programlarının bütün üniversitelerde ortak olarak uygulanması, oldukça yararlı olmuştur. Özellikle, üniversitelerarası yatay geçişlerde yaşanan problemler büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programında yer alan Coğrafya derslerinin sayısı ve kredileri genel olarak yeterli düzeydedir. Ancak III. IV. ve V. yarıyıllarda okutulan Ülkeler Coğrafyası, Türkiye Beşerî ve Ekonomik Coğrafyası ile Türkiye Fizîki Coğrafyası derslerinin geniş kapsamlı olmaları nedeniyle, müfredatlarının yetiştirilmesi zor olmaktadır. Bu nedenle, söz konusu derslerin kredilerinin 2'den, 3 veya 4 krediye yükseltilmesi yararlı olacaktır.

3. Türkçe ve Sınıf Öğretmenliği Programları

Türkçe ve Sınıf öğretmenliği programlarında da yeni yapılanma ile birlikte, önemli ölçüde kontenjan artışı olmuştur. Söz

⁴ James L. Barth-Abdullah Demirtaş, *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Kaynak Üniteler). Y.Ö.K. /Dünya Bankası, Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, Ankara 1997
James L. Barth-Abdullah Demirtaş, *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Öğrenci Kılavuzu). Y.Ö.K. /Dünya Bankası, Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, Ankara 1997
James L. Barth-Abdullah Demirtaş, *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Öğretmen Kılavuzu). Y.Ö.K. /Dünya Bankası, Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, Ankara 1997

William Gardener - Abdullah Demirtaş-Ahmet Doğanay, *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Öğretmen Eğitimi Dizisi). Y.Ö.K. /Dünya Bankası, Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, Ankara 1997

⁵ Aydın Yaka, *Türkiye'nin Avrupa İle Bütünleşme Sürecinde Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılanması*. Yaşadıkça Eğitim , Sayı:50, Çınar Ofset, İstanbul 1997 s.10.

konusu programlar, öğretmen ihtiyacı da dikkate alınarak, hemen hemen bütün Eğitim fakültelerinde açılmıştır.

Türkçe öğretmenliği programının yan alanı Sosyal Bilgiler olduğundan, bu programın birinci ve ikinci sınıflarına ilk defa Coğrafya dersleri konmuştur. Bu dersleri ise Coğrafyaya Giriş, Ülkeler Coğrafyası ve Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği oluşturmaktadır. Derslerin toplam kredisi sekizdir. Bu gelişme Coğrafya bilimi açısından oldukça sevindiricidir. Çünkü kamu kuruluşlarında görev alacak kişilerin başarılı olmalarında, ülkelerini iyi tanımalarının önemi büyüktür⁶. Gerçekten de öğretmen olmasına rağmen, ülkemizin çok önemli coğrafi özelliklerini bilmeyen kişilere rastlanılabilmektedir. Diğer yandan öğrenciler, Coğrafya derslerinde aldıkları bilgilerle toplumsal yaşam, ekonomi ve kültürle ilgili çok çeşitli genellemelere ulaşarak, çeşitli sorunlara çözüm önerileri üretebilme yeteneğini kazanmaktadırlar⁷.

Sınıf öğretmenliği programının birinci ve ikinci sınıflarına da, Türkçe öğretmenliğinde yan alan olarak okutulan derslerin konulduğu görülmektedir⁸. Bu derslerin toplam kredisi 7'dir. Yeniden yapılanma öncesi Sınıf Öğretmenliği programlarında ise, Coğrafya derslerinin gerek sayıları ve gerekse de kredileri daha fazla idi. Bunun nedeni ise, bu öğretmenlik branşında yan alan uygulamasının kaldırılmış olmasıdır. Bu nedenle, daha önce Sınıf öğretmenliği programında yan alan dersi olarak okutulan Türkiye Fizikî Coğrafyası, Türkiye Ekonomik Coğrafyası ve Türk Ülkeler Coğrafyası gibi derslerin müfredat programından çıkarıldığı görülmektedir.

Diğer yandan, Sınıf öğretmenliği programından mezun olan öğrencilerin çoğunlukla kırsal yerleşmelerde görevlendirildikleri dikkate alınır, bu öğretmen adaylarının çevreyi daha iyi tanımaları, çevre sorunları konusunda duyarlı olmaları ve bu konuda öğrencilerini bilinçlendirmeleri için, Çevre Sorunları Coğrafyası dersini de okumalarının yararlı olacağı kanaatindeyiz.

⁶ Hayati Doğanay, *Coğrafya'da Metodoloji*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Öğretmen Kitapları Dizisi No:187, İstanbul 1993, s.135.

⁷ Münire Erden, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Alkım Yayınevi, İstanbul, s. 39.

⁸ Y.Ö.K.B., *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*, Ankara 1998, s.20.

Bunun yanında yeniden yapılanma ile birlikte, İşitme Engelliler öğretmenliği gibi bazı öğretmenlik branşlarında da Genel Coğrafya, Ülkeler Coğrafyası, Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği gibi derslerin okutulacak olması oldukça sevindiricidir. Çünkü, ülkelerin birbiriyle ilişkilerinin arttığı günümüzde dünya ülkelerini genel olarak tanımak, önemli bir zorunluluk haline gelmiştir. Diğer yandan, jeopolitik açıdan çok önemli bir konumda olan ülkemiz, gençlerimiz tarafından çok iyi tanınmalı ve bilinmelidir⁹. Bu nedenle Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği dersinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil gibi zorunlu dersler kapsamına alınarak bütün öğretmenlik programlarında okutulması, oldukça yararlı olacaktır.

SONUÇ

Bilindiği gibi, 1996 yılında Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, ülkemizin ihtiyaç duyduğu öğretmenleri yetiştirebilmek için, Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarında köklü değişiklikler yapmış ve yeniden yapılanma olarak adlandırabileceğimiz bu proje, 1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Yeniden düzenleme ile birlikte, öğretmen yetiştirmede reform niteliğinde yenilikler yapılmış ve öğretmenlerin niteliklerinin artırılması yönünde önemli adımlar atılmıştır. Bu çerçevede, bazı branş öğretmenliklerinin öğrenim süresi 5 yıla çıkarılmış, bazı branşlarda ise yan alan uygulaması getirilerek, özellikle küçük yerleşim birimlerinde yaşanan branş öğretmeni açığının giderilmesi amaçlanmıştır.

Bu düzenlemelerle birlikte Eğitim fakültelerine tepegöz, slayt makinesi, çok amaçlı haritalar, video, kamera, bilgisayar gibi yardımcı ders araç ve gereçleri satın alınarak, Coğrafya eğitiminin daha kaliteli bir şekilde yürütülmesi mümkün olmuştur. Bunun yanında, öğrencilerin staj ve uygulamalarını daha iyi yapabilmeleri için Eğitim Fakültesi-Uygulama okulu işbirliği programı başlatılmıştır. Ayrıca, Türkçe ve İşitme Engelliler öğretmenliği gibi öğretmenlik programına Coğrafya dersinin konulması sevindiricidir. Bununla birlikte,

⁹ Hayati Doğanay, "Coğrafya ve Liselerimizde Coğrafya Öğretim Programları". *Coğrafya Araştırma Dergisi*, C.1, S.1, Ankara 1989, s.11-12.

öğretmen olarak yetişecek öğretmenlerin Türkiye'yi daha iyi tanıyabilmeleri ve bölgenin jeopolitik konumunu daha iyi kavrayabilmeleri açısından, Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği dersinin bütün öğretmen yetiştiren programlarda ortak ders olarak okutulması oldukça yararlı olacaktır.

Öğretmen yetiştiren programlarda bütün Eğitim fakültelerinde ortak bir müfredatın uygulanmaya başlanması, daha kaliteli ve ortaöğretim müfredatına uygun Coğrafya öğretmenlerinin yetişmesini sağlayacaktır. Diğer yandan Eğitim fakültelerindeki Coğrafya öğretmenliği programlarından 8'inin kapatılmış olması, Coğrafya bilimi açısından olumsuz olmuştur. Coğrafya öğretmeni ihtiyacı da dikkate alınarak, alt yapısı yeterli olan Coğrafya öğretmenliği programlarının kademeli olarak tekrar açılması yararlı olacaktır.

Karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi ve sistemin geliştirilmesi açısından zaman zaman düzenlenen seminer ve toplantılar sıklaştırılmalı, Fen-Edebiyat ve Eğitim fakültelerinin işlevlerini yerine getirebilmeleri için, bu fakültelerden birisinin bulunmadığı üniversite ve şehirlere yeni fakülte açılmalı ve Eğitim bilimleri enstitüsü bünyesinde mevcut öğretmenlerin de tezsiz yüksek lisans yapabilmeleri sağlanmalıdır. Beklentimiz, karşılaşılan aksaklıkların bir an önce giderilmesi ve arzulanan kaliteli öğretmenlerin yetişmesidir.

KAYNAKLAR

- Aydın Yaka, *Türkiye'nin Avrupa İle Bütünleşme Sürecinde Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılanması*. Yaşadıkça Eğitim, Sayı:50, Çınar Ofset, s.5-12, İstanbul 1997
- Hayati Doğanay, "Coğrafya ve Liselerimizde Coğrafya Öğretim Programları", *Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, C.1, S.1, s.7-24, Ankara 1989
- Hayati Doğanay, *Coğrafya'da Metodoloji*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, *Öğretmen Kitapları Dizisi* No:187, İstanbul 1993
- James L. Barth - Abdullah Demirtaş, *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Öğrenci Kılavuzu), Y.Ö.K./Dünya Bankası, Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, Ankara 1997

- James L. Barth - Abdullah Demirtaş, *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Öğretmen Kılavuzu), Y.Ö.K./Dünya Bankası, Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, Ankara 1997
- James L. Barth- Abdullah Demirtaş, *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Kaynak Üniteler), Y.Ö.K./Dünya Bankası, Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, Ankara 1997
- Mustafa Yılman, *Türkiye’de Öğretmen Eğitiminin Temelleri*, Star Ofset Matbaacılık, İzmir 1999
- Münire Erden, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Alkım Yayınevi, İstanbul
- Nuri Köstüklü, *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Kuzucular Ofset, Konya 1998
- Ö.S.Y.M., *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, İkinci Basamak Kılavuzu*, Ankara 1997
- Ö.S.Y.M., *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, İkinci Basamak Kılavuzu*, Ankara 1998
- Ö.S.Y.M., *Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, İkinci Basamak Kılavuzu*, Ankara 1999
- Ramazan Özey, *Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi ve Öğretimi*, Öz Eğitim Yay. No:33, İstanbul 1998
- William Gardner-Abdullah Demirtaş-Ahmet Doğanay, *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Öğretmen Eğitimi Dizisi). Y.Ö.K. /Dünya Bankası, Millî Eğitimi Geliştirme Projesi, Ankara 1999
- Y.Ö.K.B., *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları* Ankara 1998